

МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

№ 11 (244)

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ

16 червня 2009 року

Новини

УПОРЯДКУВАТИ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ САНЗАКОНОДАВСТВА

Комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, яку очолює перший заступник голови ОДА Андрій Фліссак, зобов'язала керівників закладів підвищеного епідемічного ризику упорядкувати ці об'єкти відповідно до вимог санітарного законодавства. Йдеться про дитячі заклади, підприємства харчової промисловості, торгівлі продуктами харчування, водозабори та водогінні мережі, інші джерела водопостачання, ринки тощо.

Таке рішення комісія прийняла після обговорення заходів щодо забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя у весняно-літній період 2009 року.

Аби запобігти масовим інфекційним захворюванням і харчовим отруєнням людей у весняно-літню пору, треба забезпечити виконання національного календаря щеплень населення, сформувати у відповідних установах 10-денний запас дезінфікуючих засобів і проведення дезінфекційних, дезінсекційних та дератизаційних робіт на об'єктах і територіях, які є епідемічно небезпечні.

Звернено увагу органів місцевої влади та СЕС на необхідність забезпечити дотримання санітарних норм і правил у місцях масового зібрання людей при проведенні прощ, весіль (особливо в сільській місцевості), випускних вечорів, організації відпочинку, на пляжах, у парках.

Комісія також рекомендує управлінню МВС України в Тернопільській області посилити контроль, щоб не допустити проникнення в торгівельну мережу контрабандних харчових продуктів невідомого походження.

(Прес-служба ТерноДА)

ПЕРЕДПЛАТИТЬ ГАЗЕТУ

ПЕРЕДПЛАТНА ЦІНА

на один місяць – 4 грн 58 коп;
на півріччя – 27 грн 48 коп;
на рік – 54 грн 96 коп.
Передплатити газету можна у будь-якому відділенні зв'язку

ІНДЕКС 23292

НА ЗЛЕТІ ПРОФЕСІЙНОГО ЖИТТЯ

Стор. 3

У палаці культури «Березіль» відбулося урочисте засідання вченої ради, присвячене 49-му випуску лікарів медичного факультету ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського.

Святково вдягнені випускники з букетами, працівники нашого університету, гості стали учасниками велелюдного та зворушливого дійства. Оплесками привітала зала членів вченої ради, проректорів, які піднялися на гарно оформлену сцену разом з ректором ТДМУ, членом-кореспондентом АМН України, професором Л.Я. Ковальчуком. Леонід Якимович звернувся до випускників з теплим напутнім словом, побажавши кожному здійснення життєвих планів і плідних результатів у нелегкій, але благородній лікарській праці.

Того ж дня відбулося урочисте засідання вченої ради, приурочене 1-му випуску лікарів стоматологічного факультету, 5-му випуску провізорів, 4-му випуску клінічних провізорів фармацевтичного факультету та навчально-наукового інституту медсестринства ТДМУ.

У НОМЕРІ

Стор. 4

МУЗЕЙ-САДИБУ ІВАНА ГОРБАЧЕВСЬКОГО ВІДКРИЛИ В ЙОГО РІДНОМУ СЕЛІ

У Зарубинцях Збаразького району урочище відкрили та освятили експозицію музею-садиби вченого зі світовим ім'ям, академіка Івана Горбачевського. На свято зійшлися мешканці села, приїхали представники студентства та професорсько-викладацького складу. Як відомо, 1992 року нашому ВНЗ присвоїли ім'я академіка І.Я. Горбачевського. Біля морфологічного корпусу ТДМУ п'ять років тому постав пам'ятник великому вченому. А тепер з'явився й музей.

Стор. 5

ЦЕНТР ДЕНТАЛЬНОЇ ІМПЛАНТАЦІЇ

Це перший такий центр в Україні, створений на базі консультативно-лікувального центру медичного ВНЗ. Тут є всі технічні можливості для застосування методики, яка на нинішній день залишається найкращим способом заміщення втрачених зубів.

Стор. 6

УКРАЇНСЬКА ВИЩА МЕДИЧНА ШКОЛА ВИЗНАЧАЄ СВІЙ ШЛЯХ НА МАЙБУТНЄ

Саме таким лейтмотивом можна озвучити роботу нещодавньої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Проблеми інтеграції української медичної освіти в світовий медичний простір», що відбулася в НОК «Червона калина» ТДМУ. Варто зазначити, що вже вшосте подібні зібрання відбуваються на теренах нашого університету. Організаційний комітет форуму очолював міністр охорони здоров'я України Василь Князевич.

В УНІВЕРСИТЕТІ ВІДБУВСЯ ДЕНЬ ВІДКРИТИХ ДВЕРЕЙ

У школах віддзвенів останній дзвінок і вчорашні випускники незабаром стануть абітурієнтами. Більшість з них уже вирішила де вчитися далі і який навчальний заклад обрати. День відкритих дверей у нашому університеті зібрав юнаків і дівчат, які прагнуть пов'язати своє життя з медициною. Прийшли й батьки. Для них це теж було свято. Зазираючи наперед, кожен уявляв свого сина чи доньку в лавах студентів ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського — одного з найкращих медичних ВНЗ України. І кожному понад усе хотілося, щоб ця мрія стала реальністю.

Коли усі зібралися в актовій залі, потенційних студентів, їхніх батьків привітав перший проректор ТДМУ, професор Ігор Мису-

ла. Виступили також декан медичного факультету, професор Аркадій Шульгай, заступники деканів фармакологічного та стоматологічного факультетів Дмитро Коробко та Наталія Чорній. Вони розповіли про потужну матеріально-технічну базу ТДМУ: навчальні корпуси, гуртожитки, про накопичений багаж освітньо-наукових традицій.

Заступник декана медичного факультету Віктор Твердохліб повідомив про умови вступу, зазначивши, що вся інформація вміщена також на сайті університету, надрукована в університетській газеті «Медична академія» і вивішена при вході в морфологічний корпус, де працюватиме приймальна комісія. Тож кожен абі-

турієнт може легко отримати відповіді на питання, що його цікавлять. Якихось змін в умовах прийому до ВНЗ немає, вони такі ж, як і минулого року. Всі потенційні студенти мали пройти тестування, за результатами якого на конкурсній основі й зараховуватимуться на навчання у ВНЗ.

Документи приймають з 29 червня до 29 липня.

Вступникам побажали успіху. У День відкритих дверей вони відвідали також морфологічний корпус і побували на екскурсії в університетському анатомічному музеї, який, як відомо, є одним з кращих анатомічних музеїв України.

Надія ГОРОШКО

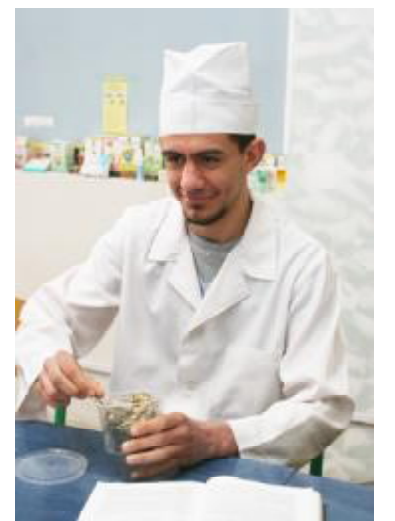
ОБ'ЄКТИВ

Соломія ЛАВРИШИН, студентка стоматологічного факультету

Наталія ШВЕЦІВ, студентка медичного факультету

Салім МАРМУР (Сирія), студент фармфакультету

ПОВІДОМЛЯЄ ПРЕС-СЛУЖБА ОДА

ПРО СТАН ВПРОВАДЖЕННЯ СІМЕЙНОЇ МЕДИЦИНИ В ОБЛАСТІ

Колегія облдержадміністрації розглянула стан впровадження сімейної медицини у систему охорони здоров'я краю.

Як повідомив начальник головного управління охорони здоров'я облдержадміністрації Богдан Ониськів, станом на 1 травня розгорнуто 143 амбулаторії загальної практики-сімейної медицини, у тому числі 34 — на базі фельдшерсько-акушерських пунктів, та 258 дільниць загальної практики-сімейної медицини — на базі дільничних, районних, центральних районних і міських лікарень. 152 дільниці об'єднані у 18 відділень загальної практики-сімейної медицини.

В області працює 415 підготовлених сімейних лікарів, що становить 3,79 на 10000 населення та 472 медичних сестер. Сімейні лікарі обслуговують на первинному рівні 73,2 відсотків краян, з них — 54,9 відсотків дітей.

Проте нестачу сімейних лікарів відчувають 27 амбулаторій загальної практики-сімейної медицини (18,9 відсотків) та у 28 амбулаторіях на 2-3 посадах працюють по 1 лікарю, які обслуговують по 3 тисячі осіб кожен. Недостатня забезпеченість сімейними лікарями у Шумському (2,58 на 10 тис. населення), Кременецькому (3,0 на 10 тис. населення), Терехівському-

му (3,38 на 10 тис. населення) районах та у м. Тернополі (2,96 на 10 тис. населення); медичними сестрами у Борщівському (1,95 на 10 тис. населення), Тернопільському (2,7 на 10 тис. населення), Зборівському (3,1 на 10 тис. населення) районах та у м. Тернополі (1,95 на 10 тис. населення).

Богдан Ониськів зазначив, що матеріально-технічна база закладів загальної практики-сімейної медицини потребує покращення: оснащення апаратурою, інструментарієм, санітарним транспортом.

Задля покращення стану здоров'я краян, удосконалення системи медичної допомоги шляхом забезпечення її доступності на первинному рівні, раціонального використання ресурсів і забезпечення виконання заходів загальнодержавної програми розвитку первинної медико-санітарної допомоги до 2012 року колегія облдержадміністрації внесла кілька пропозицій.

Зокрема, районним державним адміністраціям, виконкому Тернопільської міської ради рекомендовано забезпечити заклади загальної практики-сімейної медицини необхідним обладнанням та апаратурою до вимог Міністерства охорони здоров'я України та створити належні умови для перебування

хворих у денних стаціонарах амбулаторій загальної практики-сімейної медицини сільської місцевості.

Сприяти укомплектуванню вакантних посад сімейних лікарів, створенню для них належних соціально-побутових умов, забезпечити їх житлом, у тому числі шляхом реконструкції під житло для медичних працівників будівель закладів охорони здоров'я, що не використовують за призначенням, надання пільгових кредитів на будівництво, першочерговому виділенню ділянок під забудову житла.

Колегія вважає за доцільне вжити заходів щодо реорганізації фельдшерсько-акушерських пунктів, що обслуговують понад 1000 мешканців області в амбулаторії загальної практики-сімейної медицини, забезпечити заклади загальної практики-сімейної медицини санітарним транспортом, завершити формування відділів охорони здоров'я райдержадміністрацій.

Головному управлінню охорони здоров'я облдержадміністрації доручено при формуванні заявки на працевлаштування лікарів першочергово забезпечити укомплектування вакантних посад закладів сільської місцевості, а також провести акредитацію закладів первинної ланки.

ОБЛАСНИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ — СЕРЕД КРАЩИХ У КРАЇНІ

Підбито підсумки проведення Всеукраїнського місячника Червоного Хреста під гаслом «Разом з Червоним Хрестом проти туберкульозу». Тернопільська обласна організація ТХЧ посіла третє місце у країні.

У рамках проведення місячника на теренах області проводили чимало заходів, аби привернути увагу суспільства до проблем малозахищених верств населення, особливо — людей, які хворі на туберкульоз.

Загалом зібрали допомоги на 1 041 352 грн., у тому числі грошових коштів — понад 221 тисяч грн., натуральної допомоги (одяг, взуття, продукти харчування, ме-

дикаменти, гуманітарна допомога) — на майже 820 тисяч грн. Відтак вже надано допомоги незахищеним верствам населення на півмільйона гривень, грошовими коштами — понад 33 тисячі гривень.

Найкраще спрацювали Лановецька, Шумська, Борщівська, Тернопільська та Чортківська районні організації Товариства Червоного Хреста.

ДОБРОЧИННІСТЬ У 130 ТИСЯЧ ГРИВЕНЬ

Акцію «Почуйте всі» на Тернополі проводять вже четвертий рік поспіль. 2006-го зібрали 14 тисяч 707 гривень, 2007 — 11 тисяч. А торік — 57 931 гривню. Рекорд на поки що сума. За ці гроші купили два офтальмоскопи SIGMA-150 та автоматичний проектор знаків для обласної дитячої лікарні. Обладнання передали за призначенням, а добра справа тим часом тривала. Працював організаційний комітет, створений згідно з розпорядженням голови облдержадміністрації Юрія Чижмаря. До акції долучилося майже 500 волонтерів з учнівських та студентських лав. Про своє щире бажання допомогти заявили обласні дитячі та молодіжні громадські організації «Молода просвіта», «Гласт», «Молодіжний націоналістичний конгрес», товариство українських студентів-католиків «Обнова», інші. Відбулося чимало добродійних заходів: концерти, спортивні змагання, творчі конкурси. Обласний центр науково-технічної творчості школярів зорганізував виставку творчих доробок дітей, яка завершилася аукціоном. Виручені від продажу дитячих робіт гроші передали до благодійного фонду «Від серця до серця».

Взагалі кожен міг стати добродійником, зробивши пожертву. Люди давали, хто скільки міг. І

назбирали 131 тисячу 95 гривень. Для порівняння: в Криму зібрали 22 тисячі, в Черкаській області — 11 тисяч 200 гривень, на Кіровоградщині — 62 144 гривні, на Сумщині — 53 848, на Прикарпатті — 158 573 гривні. Ці цифри прозвучали на прес-конференції з участю заступника голови облдержадміністрації Федора Шевчука, начальника головного управління з питань туризму, сім'ї, молоді та спорту Володимира Гульовського, які тепло подякували всім, хто долучився до благодійної акції «Почуйте всі». На запитання про те, чи були внески від наших відомих і заможних краян, Федір Шевчук відповів: були і не мали. І робили їх люди щиро, не для реклами, що особливо приємно.

Подякував заступник голови облдержадміністрації священник, членом обласної ради церков, координатору фонду «Від серця до серця» Володимиру Завірюсі. Серед районів відзначилися Чортківський, Гусятинський і Монастирський.

Гроші, зібрані під час акції, використовують для закупівлі сучасного офтальмологічного обладнання. Якого саме — підкажуть медики. Обстеження дітей з допомогою апаратури, придбаної за благодійні внески, безкоштовне.

Надія ГОРОШКО

Редактор **Олег КИЧУРА**
Творчий колектив: **Лариса ЛУКАШУК, Оксана БУСЬКА, Ярослав СТАРЕПРАВО**
Комп'ютерний набір і верстка: **Руслан ГУМЕНЮК**

Адреса редакції: 46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1, тел. 52-80-09; 43-49-56 E-mail academia@tdmu.edu.te.ua

Засновники: Тернопільський державний університет ім. І.Я. Горбачевського, управління охорони здоров'я облдержадміністрації

Видавець: Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського
Індекс 23292

За точність викладених фактів відповідає автор. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікації.

Реєстраційне свідоцтво ТР № 300 від 19.12.2000 видане управлінням у справах преси та інформації облдержадміністрації

Газета виходить двічі на місяць українською мовою. Обсяг — 2 друк. арк. Наклад — 2000 прим. Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано, віддруковано у Тернопільському державному університеті ім. І.Я. Горбачевського, 46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1.

НА ЗЛЕТІ ПРОФЕСІЙНОГО ЖИТТЯ

Наказ про присвоєння звання лікаря оголосив заступник декана медичного факультету, доцент Анатолій Беденюк.

Дипломи з відзнакою студентам-випускникам вручив ректор, член-кореспондент АМН України, професор Леонід Ковальчук. Інші випускники здобули дипломи отримали з рук декана медичного факультету, професора Аркадія Шульгая та декана факультету іноземних студентів, професора Михайла Корди. Кульмінацією святкового дійства стало складання клятви лікаря. Вона звучала двома мовами. Лікар Діана Цетнар проголосила клятву українською, а Мучун-

спосіб життя. Переможно звучав «Гаудеамус» і знову — зворушливі слова вітань, оплески, щасливі посмішки.

Молодих лікарів привітав голова державної екзаменаційної комісії медичного факультету, професор Володимир Гоцинський. Зворушливо звучали слова вдячності, якими від імені випускників до викладачів, деканів, керівництва університету звернувся Петро Сорба.

Завершальним акордом свята став гімн ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського у виконанні колишньої випускниці медичного факультету, магістра Наталі Волотовської та Державний гімн.

Того ж дня, але трьома годинами пізніше, відбулося урочисте засідання вченої ради, приурочене 1-му випуску лікарів стоматологічного факультету, 5-му випуску провізорів, 4-му випуску клінічних провізорів фармацевтичного факультету та на-

хан Муруган — англійською. Вчорашні студенти клялися бути безкорисливими у своїй жертовній праці, дотримуватися лікарської етики, власним прикладом пропагувати здоровий

У палаці культури «Березіль» відбулося урочисте засідання вченої ради, присвячене 49-му випуску лікарів медичного факультету ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського.

Святково вдягнені випускники з букетами, в мантиях, працівники нашого університету, гості стали учасниками велелюдного та зворушливого дійства. Оплесками привітала зала членів вченої ради, проректорів, які піднялися на гарно оформлену сцену разом з ректором ТДМУ, членом-кореспондентом АМН України, професором Л.Я. Ковальчуком. Леонід Якимович звернувся до випускників з теплим напутнім словом, побажавши кожному здійснення життєвих планів і плідних результатів у нелегкій, але благородній лікарській праці.

Виступили декан стоматологічного факультету, доцент Ярослав Нагірний, заступник декана фармацевтичного факультету, доцент Дмитро Коробко, заступник директора навчально-наукового інституту медсестринства Сергій Коноваленко. Дипломи з відзнакою випускникам вручив ректор, член-кореспондент АМН України, професор Л.Я. Коваль-

чально-наукового інституту медсестринства ТДМУ.

І знову лунали щирі побажання та теплі напутні слова. Із знаменною для них подією випускників привітав ректор, член-кореспондент АМН України, професор Л.Я. Ковальчук. Зичив усім життєвої сили, здоров'я, наснаги й успіху. Служати людям, повертати їм надію на життя — найкраще, найшляхетніше покликання. Хай ніхто і ніщо не похитне віру юнаків і дівчат у правильності зробленого вибору.

чук, декан фармацевтичного факультету, доцент Людмила Соколова та декан факультету іноземних студентів, професор Михайло Корда — всім іншим випускникам.

А далі особливо хвилююча мить — складання клятви лікаря, яку зачитав Ігор Вербіцький. Наснаги молодим, які обрали складний, але шляхетний фах, бажали голова державної екзаменаційної комісії стоматологічного факультету, професор Степан Черкашин, голова державної екзаменаційної комісії фармацевтичного факультету, професор Іван Кліш, директор ННІ медсестринства, доцент Світлана Ястремська. Дякували за звання навчатися й здобути знання в ТДМУ, де працює талановитий колектив викладачів, Лілія Чекалюк (від випускників фармацевтичного факультету), Лілія Крамар (стоматологічний факультет). Вони запевнили, що ставленням до своїх обов'язків, постійним удосконаленням професійних знань, щирим служінням Україні оберігатимуть і підноситимуть честь університету, який вручив їм путівку у самостійне життя.

**Оксана БУСЬКА,
Ярослав СТАРЕПРАВО (фото)**

МУЗЕЙ-САДИБУ ІВАНА ГОРБАЧЕВСЬКОГО ВІДКРИЛИ В ЙОГО РІДНОМУ СЕЛІ

Варто згадати історію його становлення. Будинок в Зарубинцях, де 155 років тому народився Іван Горбачевський, міг просто канути в лету. На фотографіях п'ятирічної давності, що дивляться зі стенду, — напіврозвалені стіни без даху. Це вже не хата — руїна. Ще трохи й вона вже не підлягала б реставрації. Врятували пам'ятку зусиллями колективу ТДМУ з ініціативи його ректора, члена-кореспондента АМН України, професора Леоніда Ковальчука. За кошти університету будинок відновили в його первісному вигляді, впорядкували обійстя. Встановили меморіальну дошку з барельєфом вченого. Зібрали речі, якими користувався Іван Горбачевський, листи, світлини та інші документи, що розповідають про нього як про науковця, громадського діяча, визначну особистість, й створили цікаву експозицію.

З відкриттям музею присутніх тепло привітав ректор нашого ВНЗ, професор Леонід Ковальчук.

— 155 років тому в цьому селі народилася геніальна людина, — мовив Леонід Якимович. — Нелегким було життя українців в Австро-Угорській імперії, яка прирікала їх на долю та безпросвіття. Але навіть у цих умовах завдяки своєму величезному таланту Іван Горбачевський досяг небувалих висот. Він не просто опанував медицину, хімію, інші науки і зробив неперевершені відкриття, він був великим патріотом України і на різних високих посадах служив своєму народу. Був членом Австрійського парламенту, першим міністром здоров'я Австро-Угорщини, засновником

У Зарубинцях Збараського району урочисто відкрили та освятили експозицію музею-садиби вченого зі світовим ім'ям, академіка Івана Горбачевського. На свято зійшлися мешканці села, приїхали представники студентства та професорсько-викладацького складу нашого університету на чолі з ректором, членом-кореспондентом АМН України, професором Леонідом Ковальчуком. Як відомо, 1992 року, після звернення вченої ради університету до Міністерства охорони здоров'я та уряду нашому ВНЗ присвоїли ім'я академіка І.Я. Горбачевського. Біля морфологічного корпусу ТДМУ п'ять років тому постав пам'ятник великому вченому. А тепер з'явився й музей.

Заступник голови Збараської райдержадміністрації Оксана БЕРНАДИН і ректор ТДМУ, професор Леонід КОВАЛЬЧУК перерізають стрічку на знак відкриття музею-садиби

Івана Горбачевського там шанують. Його могила доглянута, в квітах. В інституті зберегли стіл, за яким вчений працював, його крісло, книги. Деякі речі наші закордонні колеги

земляки, який уславив їх край. Геніальний вчений Іван Горбачевський завжди з а л и ш а в с я справжнім українцем. Як, зрештою, і його брат Антон — правник, який багато зробив для розбудови громадсько-культурного та господарського життя Галичини.

Про них обох йдеться в книзі професора ТДМУ Ярослава Гонського «Брати Горбачевські», яка вийшла в університетському видавництві «Укрмедкнига» й була презентована на святі. Ярослав Гонський також був ініціатором присвоєння нашому університету імені Івана Горбачевського. Виступаючи на святі, Ярослав Іванович нагадав, як п'ять років тому в ТДМУ прийняли рішення про відкриття музею-садиби в хаті, де народився Іван Горбачевський. «А сьогодні ми можемо сказати — музей є».

Іван Горбачевський постійно працював для України — готував кадри науковців, писав перші українські підручники з органічної та неорганічної хімії, запропонував, опрацював й впровадив в життя українську хімічну термінологію, зорганізував Українські наукові з'їзди, творчо співпрацював з Науковим товариством ім. Шевченка, з ініціював і створив Музей національно-визвольної боротьби України в 1917-1921 рр. У Празі став ініціатором збору коштів серед українців Чехії на підтримку незалежності Карпатської України-Руси 1937-1939 рр. Нащадки повинні про це знати. Професор Ярослав Гонський закликав вивчати біографію Івана Горбачевського та берегти пам'ять про академіка. Тепер глибшому знайомству з науковим доробком і життєвим шляхом вченого сприятиме музей.

Заступник голови Збараської райдержадміністрації Оксана Бернадина щиро подякувала всім, хто долучився до його створення. Теплі слова доповнила чарівна музика й пісні у виконанні Наталі Волотовської, Юрія Футуйми, Олени Дуць, народного аматорського ансамблю народної музики «Збіраж» Збараського районного будинку культури.

Знайомство з експозицією збагатило новими знаннями та враженнями. В одному залі зібрані документи, речі, що розповідають про життєвий шлях Івана Горбачевського. В другому — все, що стосується його наукової діяльності.

за життя господарів. Здається, вони просто вийшли на хвилинку з хати і ось-ось повернуться.

На стендах вміщені документальні фотографії, листи доньки Івана Горбачевського Марії (Асі) та Ольги (зокрема ті, де вони пишуть вуйку Антіну про останні дні життя свого

Освячення експозиції

батька, його похорон), картини Ольги. А ось рапорт зарубинецького старости, який, «відповідно до високого розпорядження», перераховує, з ким спілкувався студент Іван Горбачевський під час вакацій у рідному селі. Очевидно, окупаційну австро-угорську владу це дуже цікавило.

У наступній залі на почесному місці — друкарська машинка «Олімпія», яка служила Івану Горбачевському в еміграції. Незважаючи на солідний вік, машинка в чудовому стані й ніби чекає свого господаря. Здається, її клавіші ще зберігають тепло його пальців. А ось — пам'ятний адрес, який соратники, українська наукова еліта вручили академіку 15 травня 1924 року на день його сімдесятиріччя. Донька Антона Горбачевського — Лідія дивом зберегла п'ять вишивок, що були свого часу в хаті Горбачевських. Серед речей — і серветка, вишита донькою Івана Горбачевського — Ольгою під час учителювання на Закарпатті, і вишивки, які академіку подарувала Олена Пчілка...

Цікавих експонатів зібрано чимало. Тепер цей музей-садиба — гордість Зарубинців. «Звертатимемося до районної, обласної влади з пропозицією, аби наше село ввійшло до туристичного маршруту», — кажуть селяни. Радіють люди, що запрацює в селі медичний пункт. Бо зараз вони позбавлені можливості отримати за місцем проживання елементарну пораду чи допомогу фельдшера. Медпункт є лише на спиртзаводі, що за селом, а туди дійти — проблема, особливо стареньким.

Благородну, велику справу ініціював і зробив колектив ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського. Тому таким зворушливим було свято.

**Оксана БУСЬКА,
Ярослав СТАРЕПРАВО (фото)**

Дослідник життєпису Івана Горбачевського, професор ТДМУ Ярослав ГОНСЬКИЙ та проєктант експозиції музею Володимир ПОЗДНЯКОВ

і директором інституту лікарської хімії в Празі, ректором Українського вільного університету... Нині наш університет тісно співпрацює з Карловим університетом, провідними медичними ВНЗ Австрії, Відня. Пам'ять

передали для створеного музею в Зарубинцях. Експозицію наповнюватимемо й надалі. А в другій половині будинку відкриємо медпункт, де будуть необхідні для надання першої медичної допомоги ліки й сучасне обладнання для обстеження хворих, де працюватимуть двоє медиків. А ще консультації надаватимуть авторитетні фахівці — професори, доценти.

Ректор висловив впевненість, що день народження Івана Горбачевського в Зарубинцях святкуватимуть щороку. Музей став окрасою села й сюди приходять дорослі та діти, щоб вшанувати пам'ять

Друкарська машинка, яка служила І.Я. Горбачевському в еміграції

ЦЕНТР ДЕНТАЛЬНОЇ ІМПЛАНТАЦІЇ

У відкритті Центру дентальної імплантації взяли участь президент Асоціації імплантологів України Мирон Угрин, президент компанії «U-impl» Олег Притула, професор Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького Ярослав Заблоцький, голова Тернопільського осередку Асоціації імплантологів Михайло Прошин, завідувач кафедри терапевтичної і дитячої стоматології нашого ВНЗ Олександр Авдєєв, інші авторитетні фахівці. Зі знаковою подією всіх привітав перший проректор ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського, професор Ігор Мисула. Він наголосив, що Центр стоматологічної імплантації створено з ініціативи ректора нашого університету, члена-кореспондента АМН України, професора Леоніда Ковальчука.

«Це перший такий центр в Україні, створений на базі консультативно-лікувального центру медичного ВНЗ. Тут є всі технічні можливості для застосування методики, яка на нинішній день залишається найкращим способом заміщення втрачених зубів. Цій методиці навчатимуть студентів стоматологічного факультету. А пацієнти, звернувшись до консультативно-лікувального центру ТДМУ, зможуть самі оцінити переваги імплантації.»

ту ім. Данила Галицького Ярослава Заблоцький. У своєму виступі він зазначив, що імплантологія як методика цікавить багатьох фахівців, але не всі мають технічні можливості її освоїти. В діагностично-лікувальному центрі ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського створені всі умови для застосування найсучасніших технологій.

Того ж дня в актовій залі адміністративного корпусу нашого ВНЗ відбувся симпозиум

ки, отримати відповіді на питання, обмінятися досвідом. Відбувся також майстер-клас. У залі стояли робочі столи з необхідними інструментами та матеріалами і кожен міг продемонструвати свої знання технології установки імплантантів.

А представників місцевих ЗМІ запросили в конференц-залу — на прес-конференцію. Президент Асоціації імплантологів України Мирон Угрин розповів, що імплантологія в світі зародилася в 60-ті роки минулого століття, коли лікарі винайшли спосіб, як у лунку втраченого зуба поставити штучне коріння, а на ньому закріпити новий зуб. Але в тодішньому Радянському Союзі імплантологію оголосили лженаукою й заборонили. В Україні її почали розви-

Перший проректор ТДМУ, проф. Ігор МИСУЛА та президент Асоціації імплантологів України Мирон УГРИН

інвалід. Не можна повноцінно харчуватися, спілкуватися, функціонувати в суспільстві. Допомога імплантологів необхідна не-

«верхньої» межі не існує. «Моєму найстаршому пацієнту — 91 рік», — зазначив Мирон Угрин.

Журналісти довідалися, що імплантант виготовляють з хімічно чистого титану — біоінертного матеріалу, організм його «не бачить» і, відповідно, відкидати не може. Ні мостоподібний протез, при якому потрібно обточувати два сусідні зуби, ні змінний, фізіологічними не є. До речі, в США стоматолог зобов'язаний запропонувати пацієнту дентальну імплантацію при відсутності одного зуба, а обточення двох сусідніх вважається ледь не лікарською помилкою.

Чи є протипоказання до імплантації? Є. Недотримання пацієнтом правил гігієни, відсутність догляду за ротовою

Президент-елект Асоціації імплантологів України, професор Ярослав ЗАБЛОЦЬКИЙ

Студенти стоматологічного факультету тут опрацюватимуть імплантологію, а пацієнти отримуватимуть високотехнологічну допомогу. Для цього в закладі є й потрібне обладнання, і матеріали, і належно підготовлені фахівці.

— Дотепер центри стоматологічної імплантації існували лише в Києві і у Львові, — зазначив у своєму виступі президент Асоціації імплантологів України Микола Угрин, вітаючи колег з Тернополя. — Дуже приємно, що нині до цього переліку долучився й Тернопіль.

Знаменною назвав цю подію професор Львівського національного медичного університе-

Головний лікар університетської клініки Олександр СТАХАНСЬКИЙ

«Філософія успішної імплантації», в якому взяли участь майже 400 стоматологів з Тернополя, Львова, Харкова, інших міст. Від імені ректора ТДМУ, члена-кореспондента АМН України, професора Л.Я. Ковальчука учасників симпозиуму тепло привітав перший проректор, професор Ігор Мисула.

Бути постійно в курсі останніх досягнень — не така проста річ, вона потребує неабияких зусиль: участі в конференціях, симпозиумах, відвідування майстер-класів. Ось і на симпозиумі «Філософія успішної імплантації» його учасники отримали багато цікавої інформації. Після виступів була можливість обговорити виснов-

вати, базуючись на західних розробках, коли з'явилася можливість спілкуватися з колегами з-за кордону. Ця методика забезпечує повноцінне відновлення всіх втрачених анатомічних структур (кісток, м'яких тканин, слизової) та відновлення функцій та естетики.

Людина без зубів, без сумніву,

мовлятам, які народилися без зачатків зубів, людям, що втратили частину обличчя внаслідок онкологічного захворювання. Їм імплантація просто необхідна для реабілітації. Нині вік не є протипоказанням для імплантації, хоча рекомендують її пацієнтам з 17-18 років, коли кістки лицьового скелету закінчили свій ріст. А

порожниною. До групи ризику належать пацієнти, в яких діагностовано діабет, ендокринні, гінекологічні захворювання. Але завдяки розвитку технологій, фармакології кількість протипоказань меншає або з абсолютних вони стають відносними. При лікуванні таких пацієнтів дуже важливою є співпраця з іншими спеціалістами.

За статистикою, 70 відсотків українців страждає від часткової або повної втрати зубів. Хоча нині рівень стоматології в Україні не нижчий, ніж за кордоном. І фахівців не бракує. Лише далеко не в кожній поліклініці вони забезпечені сучасним устаткуванням і матеріалами. Центр дентальної імплантації, розташований в компактних, затишних приміщеннях університетського консультативно-лікувального центру, оснащений всім необхідним для навчання студентів і комплексного лікування пацієнтів. І в цьому — його найбільша перевага.

**Оксана БУСЬКА,
Ярослав СТАРЕПРАВО (фото)**

УКРАЇНСЬКА ВИЩА МЕДИЧНА ШКОЛА ВИЗНАЧАЄ СВІЙ ШЛЯХ НА МАЙБУТНЄ

Цього разу керівники та про-
ректори вищих медичних
закладів країни, представники МОЗ
України зібралися, аби порушити
важливі питання, що стосувалися
стану підготовки та підвищення квалі-
фікації медичних працівників, зав-
дань вищої медичної школи в кон-
тексті світового освітнього простору.
Про це йшлося у доповіді
заступника директора Департаменту
кадрової політики, освіти та нау-
ки МОЗ України, професора Олек-
сандра Волосовця. «Наш шлях у
розвитку вищої медичної школи
нерозривно пов'язаний з практич-
ною охороною здоров'я, — зазна-
чив він, — бо ж від фахового рівня
підготовки медичних працівників
залежить здоров'я та безпека усієї
нації. — На цьому особливо наго-
лошував міністр охорони здоров'я
Василь Князевич на останній нараді
МОЗ України з питань інтеграції
науки та освіти в практичну охору-
ну здоров'я, що відбулася в Ук-
раїнській медичній стоматологічній
академії в Полтаві».

Ректор ТДМУ, член-кор. АМН України, професор Леонід КОВАЛЬЧУК, заступник директора Центру тестування при МОЗ України Марія МРУГА, гендиректор Центру міжнародних програм МОЗ України Юрій ФИСУН

методик і систем навчального проце-
су в Тернопільському державному
медичному університеті присутніх оз-
найомив його ректор, член-кореспон-
дент АМН України, професор Леонід
Ковальчук. Зокрема, він розповів про

вання була не лише впроваджена,
а й системно використовується
впродовж 10 років з 1998 року», —
зазначила доповідач.

Досвідом з впровадження кредит-
но-модульної системи й організації

*Саме таким лейтмотивом можна озвучити роботу нещодав-
ньої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Пробле-
ми інтеграції української медичної освіти в світовий медичний
простір», що відбулася в НОК «Червона калина» ТДМУ. Варто за-
значити, що вже вшосте подібні зібрання відбуваються на теренах
нашого університету. Організаційний комітет форуму очолював
міністр охорони здоров'я України Василь Князевич. У всеукраї-
нському зібранні взяли участь заступник директора Департамен-
ту кадрової політики освіти і науки, начальник відділу освіти і
науки МОЗ України, професор Олександр Волосовець, директор
Центрального методичного кабінету з вищої медичної освіти МОЗ
України Іван Вітенко, ректор Тернопільського державного медич-
ного університету ім. І.Я. Горбачевського, член-кореспондент АМН
України, професор Леонід Ковальчук, заступник директора Цен-
тру тестування при МОЗ України Марія Мруга.*

повідь професора Тернопільського
медичного університету Світлани
Галникіної, яка представила сучас-
ну концепцію підготовки лікарів-
інтернів з дерматовенерології в
світі досвіду Американської ака-
демії дерматовенерології. Про соці-
альну медицину в університетській
освіті України та США йшлося в до-
повіді, яку репрезентувала група на-
уковців ТДМУ —
О.М. Голяченко, А.Г.
Шульгай, В.А. Смир-
нова та інші.

На другій та
третьій секції висту-
паючи ділилися дос-
відом впроваджен-
ня кредитно-мо-
дульної системи на
клінічних та теоре-
тичних кафедрах
медичних ВНЗ, мо-
вилось також й про
досягнення та недо-
ліки в забезпеченні
якості навчання.

Цікавим для при-
сутніх були доповіді
«Перспективи діяль-
ності кафедр меди-
цини катастроф і
військової медици-
ни у світі реалізації
державної програ-
ми створення єдиної системи надан-
ня екстренної медичної допомоги до
2020 року (автори — М.І. Бадюк, А.А.
Гудима, О.М. Худзик), «Порівняль-
ний аналіз результатів складання
кроків з медичної біології» (Ю.І. Ба-
фора, М.М. Чеснокова та інш., Одесь-
кий державний медуніверситет),
«Традиційні іспити в умовах кредит-
но-модульної системи» (М.А. Воло-
шин, М.С. Щербаків та інш., Запо-
рзький медуніверситет).

IV секційне засідання присвя-
тили сучасним проблемам після-
дипломної підготовки лікарів і

провізорів. На цій секції предста-
вили 25 доповідей науковців із
Запорізького медичного універси-
тету, Національної медичної ака-
демії післядипломної освіти ім.
П.Л. Шупика, Одеського медуні-
верситету, Тернопільського меду-
ніверситету, Української медич-
ної стоматологічної академії
(м. Полтава), Харківського націо-

Професор Озар МІНЦЕР, директор Центрального методичного кабінету з вищої медичної освіти МОЗ України, професор Іван ВІТЕНКО (м. Київ)

Основним пріоритетом як для
вищої медичної школи, так і для
медицини у регіонах, за словами
Олександра Волосовця, нині є створення
університетських лікарень.
Саме ці клініки повинні синтезувати
в собі практику, освіту та науку. На
базі обласних клінічних лікарень
спільно з клінічними кафедрами
вищих медичних закладів будуть створені
медичні об'єднання, які покликані
суттєво зрушити й систему на-
дання медичної допомоги меш-
канцям, й систему підготовки лікарів.
Також доповідач акцентував увагу
присутніх на подальшому впрова-
дженні у вищих медичних навчаль-
них закладах сучасних форм і методів
навчання, інтерактивних моделей на-
вчання, інноваційних освітніх техно-
логій, дистанційного навчання, створення
умов для вдосконалення фахової
освіти та кваліфікації викладачів
ВНЗ (стажування в університетах країни
ЄС та США, безперервний професійний
розвиток викладачів). З при-
ємністю Олександр Волосовець за-
значив, що торік професори та нау-
ковці українських ВНЗ взяли участь у
понад 500 світових наукових проєк-
тах і форумах, понад 300 українських
студентів проходили стажування за
кордоном, а майже 200 молодих осіб
з Америки, Швейцарії, Німеччини
побували в медичних ВНЗ України
за проєктами студентських обмінів.
З досвідом впровадження новітніх

переваги останнього нововведення,
яке вперше серед медичних закладів
України апробували в ТДМУ, — сис-
тему дистанційної освіти для медсес-
тер-бакалаврів, що ґрунтується на
Інтернет-технологіях. «Інтеграція у сві-
товий освітній простір вимагає глибо-
кого реформування процесу викла-
дання та управління навчальним за-
кладом. Нові методики організації
навчального процесу наближають уні-
верситет до аналогічних медичних уні-
верситетів Європи та Америки.
Досвід, який ми запозичили, доціль-
но поширити на інші ВНЗ України»,
— резюмував доповідач.

Питання моніторингу якості ме-
дичної освіти та результати тестових
державних ліцензійних іспитів
проаналізувала в своєму виступі
заступник директора Центру тесту-
вання при МОЗ України Марія
Мруга. Вона зазначила: «Нині, коли
інші країни Східної Європи лише
починають запроваджувати стан-
дартизовані іспити в системі підго-
товки лікарів, в Україні активно ко-
ристуються цим інструментом, ми
бачимо його ефективність у повсяк-
денній роботі з удосконалення уп-
равління системою медичної осві-
ти та задля покращення підготовки
фахівців галузі охорони здоров'я.
Нам приємно зазначити, що медич-
на освіта є першою освітньою га-
луззю в Україні, де національна
система стандартизованого оціню-

Професор Олександр ВОЛОСОВЕЦЬ, заступник директора Департаменту кадрової політики освіти і науки МОЗ України

виховної роботи на кафедрі фар-
макології та клінічної фармакології
Національного медичного універси-
тету ім. О.О. Богомольця поділився
член-кор. НАН та АМН України,
професор Іван Чекман. На пленар-
ному засіданні були представлені
також доповіді за авторством рек-
торів усіх вищих медичних навчаль-
них закладів України.

Перше секційне засідання при-
святили питанню ефективності парт-
нерської співпраці українських і за-
рубіжних ВНЗ. Цікавою була до-

Член-кор. НАН та АМН України, професор Іван ЧЕКМАН, перший проректор ТДМУ, професор Ігор МИСУЛА

нального медичного університе-
ту та інших.

Важливі проблеми інтеграції ук-
раїнської медичної освіти в світо-
вий освітній простір розглянули
проректори з науково-педагогічної
роботи, начальники навчальних
відділів і завідувачі лабораторій з
питань освіти за «круглим столом».

Особливістю ж конференції ста-
ло засідання робочої групи з май-
бутнього втілення положення «Про
резидентуру». Її члени в ділового
режимі, за участю всіх учасників
форуму, обговорили перелік спеці-
альностей, з яких є нагальна по-
треба вже найближчим часом зап-
ровадити лікарську резидентуру —
це кардіохірургія, імплантологія (зок-
рема стоматологічна сфера), ней-
рохірургія.

Не залишили осторонь й обго-
ворення проєкту Етичного кодексу
лікаря України.

З найважливіших питань учас-
ники форуму прийняли від-
повідні рішення. Сама ж конфе-
ренція, без сумніву, стала ще
одним важливим поступом сис-
теми вищої медичної освіти Ук-
раїни на шляху до світового осві-
тнього простору.

**Лариса ЛУКАЦУК,
Ярослав СТАРЕПРАВО (фото)**

ДОВКІЛЛЯ І ЗДОРОВ'Я

У НОК «Червона калина» ТДМУ відбулася науково-практична конференція, що збрала представників багатьох ВНЗ з усієї України. Приїхали фахівці зі Львова, Івано-Франківська, Вінниці, Криму. Йшлося про довкілля й здоров'я.

Учасників поважного зібрання тепло привітав доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри анатомії людини Ілля Герасим'юк. Від нього гості змогли більше довідатися про університет, організацію навчання, досягнення в науковій роботі. Ілля Євгенович зачитав вітального листа учасникам науково-практичної конференції від голови Всеукраїнської екологічної ліги, народного депутата А.В. Толстоухова. На його думку значення форуму важко переоцінити, адже проблеми, які розв'язує, є одними з найбільш актуальних для нашої країни. А.В. Толстоухов висловив впевненість, що конференція сприятиме подальшому розвитку руху за чистоту і процвітання не лише України, а й планети загалом. І від усього серця побажав учасникам зібрання плідної роботи, доброго здоров'я, творчої наснаги, нових вагомих здобутків на благо нашої Батьківщини.

Щирий відгук в учасників конференції знайшли і вітальні слова професора, заслуженого діяча науки і техніки України, завідувача кафедри фізіології людини, професора Степана Вадзюка.

На секційному засіданні «Вплив природних та антропогенних факторів на живі організми», яке вів професор ТДМУ Володимир Кондратюк (кафедра загальної гігієни та екології людини), виступила завідувач кафедри педіатрії з дитячою хірургією, професор Ольга Федорців із доповіддю «Медико-екологічні проблеми дітей Тернопільської області в сучасних умовах». Наголошувалося, що стан здоров'я дітей є одним із найбільш чутливих біологічних показників, які відображають якість довкілля. Динамічні спостереження свідчать про суттєве погіршення дитячого здоров'я. Збільшилася частка дітей з граничними станами та тих, що належать до групи підвищеного медико-соціального ризику. Негативний вплив різноманітних чинників проявляється зростанням захворюваності, смертності, порушенням фізичного розвитку, спостерігається стійка тенденція до збільшення хворих із серцево-судинною патологією неревматичної природи. Тернопільщина — серед областей з високим рівнем смертності від органічних уражень серця і судин. Як показали результати спостережень, погіршення стану здоров'я дітей супроводжується збільшенням частоти вроджених вад розвитку, зростанням алергічних, онкологічних, ендокринних захворювань.

Від імені групи авторів з доповіддю «Захворюваність дітей молодшого шкільного віку в Тернопільській економічній школі» виступила Оксана Юрчишин

(ТДМУ). Збереження та зміцнення здоров'я підростаючого покоління — одне з пріоритетних соціальних завдань. Проте негативний вплив багатьох соціально-економічних, медико-біологічних та екологічних чинників за останнє десятиріччя призвів до його погіршення. Загальна дитяча захворюваність зросла на 50 відсотків. Автори дослідження проаналізували медичні картки 286 дітей (132 дівчат і 154 хлопців) віком 6-10 років, які навчаються в Тернопільській економічній школі. Тільки 26 відсотків школярів є здоровими. Найбільш поширені захворювання опорно-рухового апарату, органів зору, шлунково-кишкового тракту, лор-органів, ендокринна патологія... Ці діти потребують належного медичного нагляду й активної профілактичної та терапевтичної роботи.

Автономній регуляції серцевого ритму студентів з автономними дисфункціями за різних типів медико-метеорологічної ситуації була присвячена доповідь доцента ТДМУ Ольги Денефіль (кафедра нормальної фізіології). Порушення функціонування автономної нервової системи є соціально-економічною проблемою, яка знижує якість життя, часто є причиною непрацездатності, дезадаптації. Проведені дослідження мали на меті вивчити особливості автономної регуляції серцевого ритму студентів 17-21 року за різних типів медико-метеорологічної ситуації (ММС). Виявлено різні механізми адаптації до змін ММС у здо-

рових молодих осіб і студентів з автономними дисфункціями різної статі. Здорові дівчата найкраще пристосовані до змін ММС.

Секційне засідання було присвячене проблемі екології бактерій та вірусів. Звучали аналітичні судження, ґрунтовні висновки, неординарні думки... Зокрема, увагу учасників конференції привернула доповідь професора Володимира Власенка (Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова) про вплив неіонізуючого опромінення на поліморфізм збудника туберкульозу в системі крові біологічної моделі. Проблема туберкульозу вельми актуальна нині в Україні. Поруч з прогресивним зростанням останніми роками почали виявлятися клінічні форми цієї недуги, які майже не зустрічалися в останні десятиріччя. Автори дослідження вивчали адаптивні зміни в системі крові під впливом неіонізуючого опромінення в інфікованих збудником туберкульозу тварин та дійшли висновку, що електромагнітні хвилі підвищують репродуктивну активність збудника туберкульозу при внутріклітинному розвитку в системі крові.

Зацікавив учасників конференції й виступ Тараса П'ятовського (кафедра мікробіології ТДМУ) про використання нових екологічних параметрів для оцінки мікробіоценозу шкіри та слизових.

Про вплив зміни рН середовища на протимікробні властивості декаметоксину вела мову Ірина Коваленко (Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова), її колега Олена Жорняк з цього ВНЗ

розповіла про результати дослідження протимікробних властивостей офлоксацину та декасану.

Дуже цікаві виступи прозвучали й на секційному засіданні «Медико-екологічні проблеми та шляхи їх вирішення». Зокрема, увагу присутніх привернула доповідь доцента Юрія Федоренка (Львівський національний медичний університет ім. Данила Галицького) «Оцінка стану адаптивних реакцій організму за умов впливу хімічних стрес-факторів». Сучасним проблемам «шкільної зрілості дітей» присвятила свій виступ Зоряна Суслик з Івано-Франківського національного медичного університету. Ярослава Ямка мету свого дослідження окреслила так: вивчення стану харчування студентів Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького, її колега Наталя Скалецька зосередила увагу на харчуванні дітей молодшого шкільного віку. Обоє — представниці Львівського національного університету ім. Данила Галицького.

Всеукраїнська науково-практична конференція відбулася за активної участі присутніх, кожен з яких міг висловити власну думку з приводу обговореної тематики, взяти участь у дискусії й отримати багато нової інформації. Форум пройшов блискуче. Після нього відбулася екскурсія на Микулинецький пивний завод, побудований ще 1657 року, тобто раніше, ніж Львівська броварня. Для шанувальників давнини тут створено справжній музей.

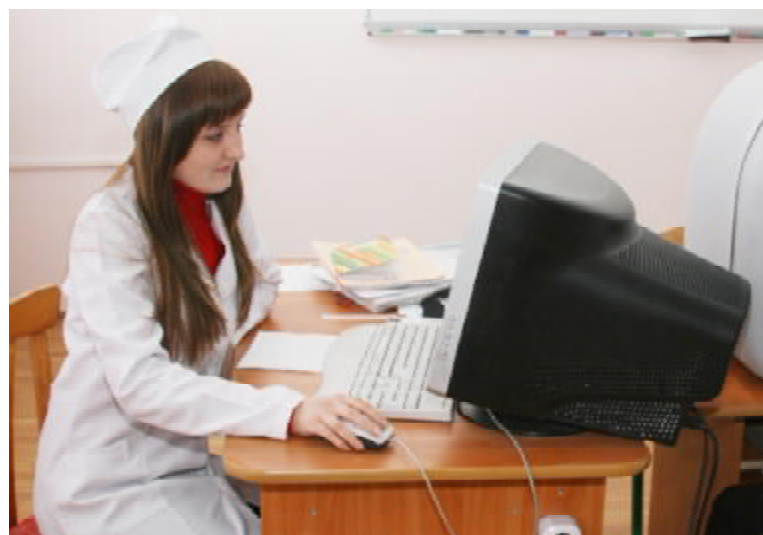
Оксана БУСЬКА

ОБ'ЄКТИВ

НА ЗЛОБУ ДНЯ

Доцент Петро ЛИХАЦЬКИЙ проводить заняття з фармакології

Наталія ЗОСИНЧУК, студентка медичного факультету

ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ ЗАХВОРЮВАНОСТІ НА ГРИП А (H1N1) У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Грип — гостре захворювання, що супроводжується загальною інтоксикацією та ураженням слизових оболонок верхніх дихальних шляхів. Інфекція має крапельний механізм передачі. Вірус грипу свиней (H1N1) є новим вірусом грипу А, що цього року вразив людей і передається від людини до людини. Захворювання набуває пандемічного поширення. Джерелом збудника здебільшого є хворі люди, які під час кашлю і чхання видихають у повітря величезну кількість збудника.

Інфекція має інкубаційний період (прихований) від 1 до 7 днів. Симптомами захворювання є: раптове підвищення температури тіла до 38 °С і вище (інколи — без підвищення температури тіла); біль у горлі, головний біль, фарингіт; кашель; чхання; утруднення дихання; біль у м'язах; може бути блювота, діарея.

Аби запобігти виникненню захворюваності на грип А (H1N1) студентів і персоналу у навчальних закладах незалежно від типів і форм власності слід:

— суворо дотримуватися вимог чинного законодавства при утриманні приміщень, у тому числі

постійно їх провітрювати, проводити вологе прибирання. Підтримувати підвищену вологість приміщень (понад 50%), що сприятиме максимальній інактивації вірусу грипу;

— постійно проводити серед студентів і викладачів роз'яснення щодо заходів з профілактики респіраторної інфекції, у тому числі достатнього за харчовою та енергетичною цінністю харчування, недопущення переохолодження, дотримання правил особистої гігієни. Звертати увагу на необхідність використання індивідуальних рушників, зубних щіток, постільної білизни, частого миття рук з милом, особливо після кашлю, чхання, на неприпустимість одночасного, спільного використання тарілок, чашок, столових приборів тощо. Рекомендувати особам не торкатися очей, носа або рота брудними руками, прикривати при чханні носа або рота носовими хустинками. Рекомендувати користуватися вологими серветками, як ефективним засобом знезараження рук. Використані хустинки викидати у смітник.

Водночас звертаємо увагу на вжиття таких заходів:

— при появі у осіб ознак респіраторної інфекції необхідно відсторонити її від перебування у навчальному закладі, ізолювати в окремому приміщенні, забезпечити окремим посудом, рушником, засобами особистої гігієни, направити до медичного пункту;

— в ізоляторі під час спілкування з хворим необхідно використовувати маску (респіратор), змінювати її кожні 4 години. Після контакту з хворим на грип необхідно швидко, ретельно вимити руки з милом, прочистити носові ходи, прополоскати рот перевареною водою;

— не перебувати у людних місцях, уникати користування громадським транспортом, знаходження поряд з людьми з ознаками респіраторної інфекції (нежить, кашлем, почервонілими очима);

— у разі реєстрації випадків грипу А (H1N1) в певних регіонах, населених пунктах країни необхідно відкласти туристичні поїздки до цих регіонів;

— відмовитися від відвідування країн, де зафіксовані випадки захворювань.

(За матеріалами листа МОН України від 13.05.2009 р.)

14-А ЩОРІЧНА МІЖНАРОДНА КОНФЕРЕНЦІЯ ТА ВИСТАВКА АМЕРИКАНСЬКОЇ АСОЦІАЦІЇ ТЕЛЕМЕДИЦИНИ (АТА) (ЛАС-ВЕГАС, США)

**Василь МАРЦЕНЮК,
Олександр КОВАЛЬЧУК,
Андрій ЛЕПЯВКО**

Ефективне використання сучасних досягнень медичних знань, враховуючи їхню складність, є актуальною проблемою в глобальному масштабі. Нині в медицині широко використовують досягнення електронної техніки (комп'ютерні томографи, ЕКГ, ЕЕГ, УЗД, інше, обладнання для малоінвазивної хірургії і ін.). Але здебільшого це використання носить локальний характер і переважно стосується діагностики та лікування в стаці-

Американської асоціації телемедицини (АТА) (м.Лас-Вегас, США). Делегація Тернопільського державного медичного університету імені І.Я.Горбачевського у складі проректора, проф. В.П. Марценюка, доц. О.Л. Ковальчука, провідного спеціаліста відділу міжнародних зв'язків, асист. А.А. Лепявка взяла участь в конференції. Понад 2700 учасників з 51-ї країни світу прийняли участь в цьому найбільшому міжнародному зібранні та виставці, приуроченим винятково телемедицині. Під час конференції було представлено більш ніж 350 усних і стендових допо-

Рік	2000	2005	2010	2015
Кількість пацієнтів з хронічними захворюваннями	125 мільйонів	133 мільйони	141 мільйон	149 мільйонів

ності в США оцінює в 133 мільйони кількість людей з хронічними захворюваннями, на лікування яких щорічно витрачають 1,5 трильйона доларів.

До того ж додається проблема нестачі лікарів та медсестер – зростання кількості медичних працівників не відповідає зростанню кількості пацієнтів.

Все це спричиняє широке використання в США телемедицинських технологій.

Наприкінці пленарного засідання було проведено церемонію нагородження членів АТА, відзначаючи найвидатніші досягнення в телемедицині, в служінні телемедицинській спільноті та асоціації АТА.

На пленарному засіданні в понеділок у своїй доповіді полковник Джефрі В. Девіс, дійсний командувач медичного наукового та матеріального командування армії США висвітлює бачення медичного військового департаменту щодо проекту теле-ТВ і щодо того, як теперішні військові розробки визначатимуть образ цивільної телемедицини. Полковник Девіс також нагородив доктора Джона Періша за його внесок до військової телемедицини.

У вівторок було зроблено звітні доповіді, присвячені стану справ в асоціації АТА, які були представлені керівництвом асоціації – відповідальним виконавчим директором Джонатаном Д. Лінкусом, президентами Е.Крупінскі та К.Реубан.

Основна тематика конференції:

- дистанційний моніторинг при лікуванні хронічних захворювань;
- розробка великих телемедицинських мереж;
- технологія Mobile 2.0 при створенні телемедицинських систем нової генерації;
- організаційні підходи телемедицини поза межами США;
- телемедицина при лікуванні діабету;
- телепсихіатрія;
- використання стільникового зв'язку в охороні здоров'я;
- протоколи доказової медицини в домашній телемедицині: програма для ветеранів армії США;
- телемедицина в офтальмології;
- інноваційні технології в телемедицині;
- телемедицина в неврології;
- телемедицинські технології для покращення лікування ветеранів армії США із сільської місцевості;
- покращення засобів кому-

нікації при використанні телемедицини;

- юридичні питання телемедицини;
- проекти дистанційної хірургії;
- телемедицина в педіатрії;
- дистанційний аналіз медичних зображень;
- теледерматологія;
- телемедицина в реабілітації;
- дистанційне лікування травм.

Підсумовуючи зміст досліджень, про які доповідали, варто зазначити, що більшість з них присвячена організації надання телемедицинської допомоги, розробці відповідних алгоритмів, протоколів і стандартів. Тобто висвітлювалися доволі прагматичні питання – і це позитивно. Водночас склалося враження, що чимало доповідей було присвячено дослідженням у галузі телемедицини, які ще планують, а мета доповіді – задекларувати наміри на здобуття державного гранту. Такі доповіді часто були доволі схожі – наголос ставили на обґрунтуванні важливості цього питання (для прикладу, створення спеціального підрозділу для надання телемедицинської допомоги ветеранам армії США); пропонували створити певні адміністративні структури із складною вертикаллю підпорядкування; в доповідях використовували багато аббревіатурних скорочень, що навіть ускладнює їхнє сприйняття. Але з таких доповідей можна взяти багато позитивного науковцям України, які претендують на отримання американського фінансування – не лише як формулювати мету дослідження, обґрунтувати його актуальність, а й обґрунтувати реальність його виконання визначеними людськими та матеріальними ресурсами.

Велике враження на нас справила виставка телемедицинських технологій, яка відбувалася в рамках конференції. Її основна тематика:

1. Апаратне та програмне забезпечення телемедицини в режимі «лікар-пацієнт»: програмна та апаратна підтримка, периферійні пристрої для діагностики та лікування.

Компанія TabSafe Medical Services, Inc. розробляє фармацевтичні машини (сейфи) для домашнього користування пацієнтами.

Машина містить 9 картриджів для наповнення 9-ма різними пігулками (до речі встановлено, що в США особи пенсійного віку приймають в середньому вісім лікарських препаратів). Апарат під'єднується до телефонної мережі (новіша версія передбачає Інтернет-з'єднання). Компанія здійснює наповнення картриджів таблетками та стежить за дотриманням порядку їх приймання. В необхідну хвилину звучить го-

Проректор ТДМУ Василь МАРЦЕНЮК та асистент Андрій ЛЕПЯВКО під час виставки мобільних клінік

онарних умовах. Поряд з величезними досягненнями медицини й високою кваліфікацією лікарів відчувається різкий брак висококваліфікованого персоналу як всередині деяких районів мегаполісів, так і у віддалених від великих міст населених пунктах. Це ж стосується навіть цілих країн, що розвиваються. Цю проблему якраз і може розв'язувати телемедицина.

Під поняттям «телемедицина» мають на увазі сукупність засобів забезпечення на великих відстанях, у тому числі і глобальному масштабі, медичною інформацією будь-якого об'єкта, що обладнаний комп'ютерною технікою. Питання організації телемедицинської допомоги надають важливе значення у високорозвинутих країнах, зокрема, у США. Завдяки значним організаційним зусиллям ректора, член-кореспондента АМНУ, професора Л.Я.Ковальчука Тернопільський державний медичний університет імені І.Я.Горбачевського став навчальним закладом, який в Україні найактивніше впроваджує телемедицинські технології в навчальний та лікувальний процеси.

З 26 до 30 квітня 2009 року відбувалася 14 щорічна міжнародна конференція та виставка

відей за вісьмома тематичними напрямками.

Під час відкриття конференції президент асоціації доктор Маргарет Крупінскі зазначила, що 2007 року витрати на охорону здоров'я в США становили 2,3 трильйона доларів, а це становило 16% ВВП. До 2015 року витрати на охорону зростуть до 4,2 трильйонів доларів або 20% ВВП. 2006 року премії з медичного страхування вдвічі перевищили рівень інфляції в 7,7%. Експерти дійшли висновку, що система охорони здоров'я США зіткнулася з неефективністю, зростаючими адміністративними витратами та дорогим і неадекватним лікуванням. Ці проблеми значно збільшують вартість медичної допомоги та медичного страхування.

Відповідно до звіту департаменту охорони здоров'я (травень 2008):

- 77% американців віком понад 65 років мають два та більше хронічних захворювань;
- 60% дорослих американців мають принаймні одне хронічне захворювання;
- 90% витрат США на охорону здоров'я йде на лікування хронічних захворювань.

Центр контролю захворювань

Доцент ТДМУ Олександр КОВАЛЬЧУК на виставці хірургічної робототехніки

ловий сигнал та на екрані апарату пацієнту з'являється повідомлення про порядок прийняття препаратів, які потрапляють до лотка.

Компанія LifeWatch Corp. представила безпроводову теледіагностичну мережу RMP⁴. Її метою є надання засобів для відображення, моніторингу та дистанційної діагностики пацієнтів, які хворіють на:

- серцеву недостатність;
- серцевосудинні захворювання;
- гіпертензію;
- хронічні захворювання легень та плеври, астму;
- ожиріння;
- діабет.

Кожен медичний пристрій RMP⁴ з'єднується завдяки технології Bluetooth із спеціалізованим комутатором, стільниковим або звичайним телефоном, або ноутбуком, які під'єднані до Веб-сервера задля дистанційного перегляду, збереження та побудови заключення медичним фахівцем. Система підтримує дружній інтерфейс.

..... 21 червня – День медичного працівника

З ПРОФЕСІЙНИМ СВЯТОМ, РЯТІВНИКИ ЛЮДСЬКИХ ЖИТТІВ!

Кажуть, що лікар – це посередник між Богом і людиною. Можливо, це й справді так, адже у багатьох нестандартних ситуаціях він є останньою рятівною інстанцією для хворого. Саме йому доручена висока місія – рятувати людські життя. Це – високе покликання й особлива професія. Традиційно третьої неділі червня щороку відзначають День медичного працівника. За важку щоденну працю – турботу про здоров'я та порятунок життів – люди в білих халатах варті найкращого. І День медичного працівника – це нагода ще раз засвідчити нам, пацієнтам, їм шану, подарувати квіти і промовити найтепліші щирі слова. Бо ж лікарське ремесло – це справжня боротьба з болем, стражданнями, смертю, а перемоги – це торжество життя. І це поцінують ті, кому лікарі допомогли з'явитися на світ, подарували друге життя, поліпшили здоров'я. Низький уклін Вам, щирі побажання добра і здоров'я, велика вдячність за людяність та доброту.

«ЛИШ В ПРАЦІ ВАРТО І ДЛЯ ПРАЦІ ЖИТЬ»

Цього року вже укотре святкуватиме День медичного працівника відомий у нашому краї лікар-онколог, професор Тернопільського медичного університету Володимир Дрижак. У далекому 1958 році, коли молодим сержантом прийшов складати вступні іспити до тоді ще Тернопільського медінституту, він не здогадувався, що у майбутньому обере одну з найважчих галузей медицини – онкологію. Але мамина наука – бути добропорядним, чесним і відповідальним – допомогла Володимирі Івановичу досягти вершин у професії, заслужити повагу та слова вдячності від пацієнтів.

«Життя – то великий скарб, – каже професор Дрижак, – тому кожний повинен ним уміло розпоряджатися, а для цього потрібно берегти й піклуватися про власне здоров'я. Бо ж здорова людина – щаслива людина».

Напередодні Дня медичного працівника наш кореспондент зустрівся з Володимиром Івановичем, аби привітати з майбутнім святом і поставити кілька запитань для бліц-інтерв'ю.

– В якій країні хотіли б народитися, за умови, що це не Україна?

– Лише в Україні, я не уявляю іншої батьківщини, ніж моя рідна Полтавщина.

– Чи збулося те, про що мріяли в молоді роки?

– Так. Мрії стати лікарем стали реальністю, я перший у родині обрав цей фах.

– А чи змінили б цю професію на іншу?

– Напевне, це була б професія, пов'язана з мистецтвом, я непогано співаю, гадаю, з мене вийшов би добрий тенор.

– У вашому житті, мабуть, було чимало подарунків, а який запам'ятали найбільше?

– У післявоєнні роки мама привезла з міста цукерки-поду-

**Професор ТДМУ
Володимир ДРИЖАК**

шечки. Тоді це був найкращий подарунок. Дивно, але їх смак я пам'ятаю й досі.

– Ваше життєве кредо...

– «Праця – запорука успіху».

– А які миті в житті були найщасливішими?

– Коли народилася перша донька. А ще для мене було найщасливішою миттю почути, що я став студентом медінституту, адже так прагнув цього, я вже тоді добре знав, що медицина – це моє покликання.

– За що вдячні своїй долі?

– За те, що подарувала мені чудову дружину – Ярославу Степанівну, яка мене розуміє й підтримує в усьому, а це найголовніше.

– Якби вам довелося щось змінити в своєму житті, що б це було?

– Залишив би все, як є. Щоправда, вивчив би досконаліше англійську мову.

– Яка найбільша цінність у житті?

– Відчувати, що ти потрібний людям. Усе, що маю – практичний досвід, знання, добре слово – усе для людей.

– А що, на Ваш погляд, потрібно для щастя?

– Для мене, аби були щасли-

вим, потрібно не так вже й багато – милуватися вранішніми променями сонця, бачити блакить неба, слухати спів птахів. Кожний день приносить так багато щасливих миттєвостей. Для мене щастя – це спілкування з мамою, їй вже 91 рік, і вдало проведена операція, а моя внучка – студентка Національного університету ім. Т.Г. Шевченка – це суцільне щастя.

– Що найбільше поцінуюєте в людях?

– Добропорядність, справедливість, чесність.

– Ваше улюблене заняття?

– Люблю рибалити. Хоча і не так часто вдається виїхати на риболовлю, але для мене важливий сам процес спілкування з природою.

– Рецепт успіху від Володимира Дрижака.

– Праця гарантує успіх. Ось і весь рецепт.

– Що найбільше цінуєте в жінках?

– Зовнішню красу, поєднану з внутрішнім багатством душі.

– Ваш улюблений тост?

– «Будьмо здорові». Бо ж здоров'я – це найбільша цінність у житті.

«ЩОБ МУДРІСТЮ ПРОЖИТЬ!»

«З любов'ю» – таку назву має збірка поезій Володимира Мацюка, лікаря-травматолога травмпункту лікарні швидкої допомоги, медика за покликанням, поета, що служить його величності Слову, та доброї людини з гармонією почуттів у душі.

У День медичного працівника його найкращі віршовані привітання та подарунки колегам, друзям – медикам та й узагалі всім, хто стоїть на сторожі здоров'я.

Вітаю колег зі святом

Душевним вином заллятим.

Та словом, що золотом світить,

Здоров'ям кавказьким завзятим.

Медицина – добра справа.

В когось – хобі чи забава,

А у нас із вами – праця,

Де не ждуть медалі й слава.

Навчатись медицини –

Потрібне для людини.

А медикам – постійно

Життя все і щоднини.

Володимир Мацюк віршувати почав зі школи. Перші публікації з'явилися у пресі наприкінці 80-х років. Перша збірка віршів і пісень «Золото серця» вийшла десять років тому. 2000 рік – збірки «100 рецептів з медицини жартома і всерйоз» та до 2000-річчя Різдва Христового – «Стежина до Бога», 2004 року – «До людей», 2005 р. – «Присвята». Останні збірки: «З любов'ю», переспів Омара Хайяма «Рубаї».

Пісні автора 1997 року звучали у виставі «Сотниківна» Тернопільсь-

кого академічного музично-драматичного театру ім. Т. Шевченка, їх виконують лауреати Всеукраїнських мистецьких фестивалів Оксана Галещук та Василь Хлистун.

– В якій країні хотіли б народитися за умови, що це не Україна? – запитала у Володимира Мацюка.

– Лише в Україні. Я щасливий, що народився тут.

– У Вашому житті було багато яскравих миттєвостей. Якби можна було повернути час, чого б хотіли найбільше?

– Дякую Богові за те що є, за кожен прожитий день.

– Ким мріяли стати в дитинстві?

– У ранній юності кожен хоче бути космонавтом, а згодом – лікарем-хірургом.

– У вашому творчому та лікарському доробку чимало нагород, грамот. Кому б, не замислюючись, віддали їх?

– Мудрішим людям.

Володимир МАЦЮК

– Ваше життєве кредо?

– «Щоб мудрістю прожить, Пізнати життєву суть, Два правила життєвих не забудь:

Ти краще голодуй, ніж їж що-небудь, І краще будь один, аніж із ким-небудь».

Омар Хайям

– Чи є у Вас власний рецепт успіху?

– Зранку, прокинувшись від сну, попросити у Всевишнього доброго дня, а ввечері подякувати за прожитий день.

– Коли відчуваєте себе щасливим?

– Коли душа співає.

– Найбільшим подарунком у житті для вас було...

– Саме життя, яке дала мені мати – Ірина Іванівна.

– За що вдячні долі?

– За те, що подарувала двох чудових доньок і внучку та дала можливість висловлювати свої відчуття у віршах.

– Що приносить найбільше задоволення?

– Спілкування з мудрими людьми.

– Чи є ідеал у житті?
– Мої батьки, я все життя прагну рівнятися на них.
– Ваш улюблений тост?
– За жінок!

Як відзначають День медичного працівника?

Ігор ВАРДИНЕЦЬ, керівник Тернопільського районного територіально-медичного об'єднання:

– За традицією колектив медичних працівників Тернопільського району готується до свята заздалегідь. Самі ж урочистості відбуваються у залі обласної філармонії – сюди з усього району приїздять працівники ФАПів, лікарських амбулаторій, дільничні лікарі. Найкращих медиків відзначаємо грамотами й відзнаками від МОЗ України, обласного управління охорони здоров'я, райдержадміністрації. Відтак на присутніх чекає святковий концерт за участю професійних артистів. Гадаю, що і цього року не будемо порушувати традицію, яку започаткували ще 1996 року.

Надія ФАРИЙОН, заступник головного лікаря з медсестринства Тернопільської обласної психоневрологічної лікарні, голова обласної Асоціації медичних сестер:

– Урочисто, з піднесенням настроєм, радісно. Хочу зауважити, що до цьогорічного свята приурочили лікарняний конкурс «Краща медична сестра». Усі медсестри нашого лікувального закладу відгукнулися на професійні змагання, всього взяли участь 27 учасниць. Шестеро з них вийшли у фінал, а перемогла молода, але, як виявилось, доволі досвідчена медсестра Марія Кулик. Зараз вона готується до участі в обласному конкурсі. А щодо відзначення Дня медичного працівника, то ми усім колективом, як правило, влаштуємо урочистості в лікарні. Все це відбувається красиво – з урочистими зборами та привітаннями. За добру роботу адміністрація лікарні нагороджує медичних працівників грамотами, відзнаками, а переможниць конкурсу професійної майстерності ще й цінними подарунками. Гадаю, що така оцінка роботи дає наснагу для подальших звершень, сили у нашій роботі.

Любомир БІЛИК, директор Чортківського державного медичного коледжу, кандидат медичних наук:

– Аби привітати один одного, вся медична спільнота Чортківщини збирається в міському палаці культури. Там відзначають роботу найкращих працівників нагородами, подарунками. Продовжуємо святкувати вже в тісному колі колективу коледжу. Разом із сім'ями виїжджаємо на літню базу в Більче-Золоте. Відпочиваємо та спілкуємося, ловимо рибу в озері, плаваємо в басейні, діти грають у волейбол, катаються на бричці, співаємо, жартуємо. Таке, я б сказав, родинне свято згуртовує колектив, зближує нас духовно, дає позитивний настрій на весь рік.

**Лариса ЛУКАШУК,
Ярослав СТАРЕПРАВО (фото)**

СТАЖУВАННЯ В НІДЕРЛАНДАХ

Мета відрядження полягала у подальшому ознайомленні з освітою та системою догляду за людьми похилого віку у Нідерландах у рамках проекту MATRA, а також у стажуванні наших викладачів в Саксіонському університеті прикладних наук.

Перший тиждень (11-15.05.2009 р.) нашого перебування в Нідерландах був присвячений роботі в рамках проекту MATRA. Один день провели на фермі Ерве Кніпперт, де організований центр денного перебування людей похилого віку, що проживають в сільській місцевості. Метою системи догляду за людьми похилого віку в Нідерландах нині є забезпечення якомога тривалішого перебування стареньких у своїх рідних домівках, надаючи їм при цьому якісну й повноцінну підтримку. Переконалися, що створення центрів денного перебування допомагає в досягненні цієї мети. Адже люди поважного віку, що часто страждають від хронічних захворювань, фізично слабкі чи з психічними розладами, не залишаються замкненими й недоглянутими в своїх кімнатах на весь день. Спеціальні таксі вранці забирають їх на ферму, де вони мають змогу поспілкуватися, попрацювати на своїх особистих грядочках, доглядати за тваринами на власний вибір, просто погуляти. Також господарі ферми їх годують, доглядають, забезпечують денний відпочинок. А ввечері ті ж таксі відвозять їх до рідних. Така система дає переваги як родичам стареньких, адже вони спокійно працюють на своїх робочих місцях, не хвилюючись чи не сталося чогось лихого, так і державі, адже день перебування на фермі вартує 80 євро за людину (для порівняння: день перебування в будинку сестринського догляду вартує 180

Наприкінці травня цього року делегація ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського у складі першого проректора Ігоря Мисули, директора ННІ медсестринства Світлани Ястремської та асистента кафедри клінічної імунології, алергології та загального догляду Наталії Галіяш, а також директора Тернопільського міського територіального центру соціального обслуговування пенсіонерів, одиноких непрацездатних громадян Любові Вашенюк перебувала в голландському містечку Енсхеде, де розміщений давній партнер ТДМУ – Саксіонський університет прикладних наук, один із співучасників проекту MATRA.

На практичному іспиті клінічних медсестер-магістрів

хоспісу, відділення реабілітації та фізіотерапії тощо. Більш детальну інформацію про вивчене плануємо викласти в кількох окремих статтях, а також у книзі про систему догляду за людьми похилого віку в Нідерландах.

У голландців є дуже хороша риса – вміння поєднувати корисне з приємним. Отож останній день робочої зустрічі в рамках проекту MATRA був присвячений більш детальному ознайомленню з історією та культурою Нідерландів, а саме екскурсії в королівський палац Loo Apeldoorn. І саме цього дня розпочалася друга частина перебування в Нідерландах, а саме стажування С. Ястремської та Н.Галіяш в університеті Саксіона.

У перший же день стажування ми побували на практичному іспиті для медсестер-бакалаврів. Проведення його нас зацікавило, тому що нагадало складання нашими студентами іспиту ОСКІ. Для складання іспиту кожен студент

приходить у визначений йому час. Відтак він отримує завдання-«легенду», знайомиться з нею 15 хв. і заходить до кімнати, де зімітований кабінет медсестри з усіма необхідними елементами: стіл, стільці, ліжко для хворого, набір необхідних для огляду інструментів і т.д. Найцікавішим є «пацієнт» з яким повинна працювати медсестра. Це не манекен, а запрошений доброволець, «актор», якому дають ідентичне завдання і час на те, щоб «вжитися» в роль. Люди, які добровільно приходять асистувати на цих екзаменах, – це медсестри-пенсіонери, родичі або знайомі самих студентів. Іноді вони так вміють ввійти в роль і заплутати своїми відповідями студентів, що їм доводиться докласти чимало зусиль, щоб поставити правильно свій мед-

сестринський діагноз.

У Саксіонському університеті проводять підготовку лише медсестер рівня бакалавр і магістр.

Особливостями голландських навчальних планів є те, що 60% навчального навантаження студенти проводять на практиці. На

першому ж році навчання вони мають чотирирічну практику в будинках догляду за людьми похилого віку. Після цієї практики, та й після першого курсу 10% студентів «відсіюють». Йдуть ті, хто не зміг витримати першого ж випробування, хто вважав, що робота медсестри – це лише білий халат, сучасні відділення й молоді пацієнти, а не біль, страждання літніх людей, потреба співчувати і щохвилини бути поруч важкохворого.

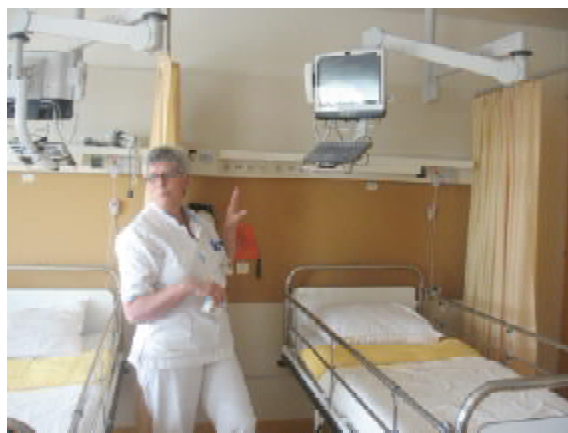
На другому році навчання практику проходять у будинках сестринського догляду протягом 3-х семестрів по 10 тижнів кожен. Третій і четвертий рік навчання – суцільна практика в різних лікувальних закладах Нідерландів, з якими університет уклав договір про співпрацю. Чотири дні з п'яти студент проводить у лікарні й один день в тиждень займається в університеті.

Нам довелося побувати в одній з лікарень міста Алмело. Цього дня керівник практики приймав у студентів захист практики. Кардіологічне відділення, яке відвідали, на 12 ліжок. На денній зміні тоді працювали дві медсестри, молодших медсестер і санітарок не було. Це тому, що у цьому відділенні на практиці перебуває вісім студентів: чотири студенти 3-го курсу та чотири студенти 4-го курсу. Третьюкурсники проводять маніпуляції загального догляду: переодягання пацієнта, зміна постільної білизни, подача судна, транспортування хворого, профілактика пролежнів. Контролюють їхню роботу студенти 4-го курсу, які допомагають третьокурсникам і вже можуть виконувати складніші маніпуляції: вимірювати температуру, тиск, частоту дихання, вагу, роздати медикаменти, зробити прості ін'єкції під контролем медсестри. Так закріплюються й відпрацьовуються навички роботи в команді. Крім того, всі студенти

заповнюють медсестринську історію хвороби. У лікарнях Нідерландів існують два види історій хвороби: медсестринська та лікарська. Медсестри контролюють роботу всіх студентів і роблять записи в їх індивідуальних планах для практики про опанування тієї чи іншої навички. У такий спосіб забезпечують дві справи: студенти кожен день протягом навчання вдосконалюються в своїх професійних вміннях, а по-друге – відпадає необхідність в залученні додаткової робочої сили.

Ще дуже цікавим і корисним на майбутнє для нас виявилось те, що медсестри працюють у Нідерландах в три зміни по 8 год., а не по 12, як у нас, та ще й у відділенні дві медсестри доглядають 12 хворих, що вдвічі менше, ніж в Україні. Продуктивність праці значно вища, медсестра протягом зміни має змогу більше «викластися» для своїх пацієнтів. Також важливо те, що в Нідерландах, як і в США, використовують шприци, голки, системи поміщають у спеціальний контейнер для утилізації, що потім знезаражують й знищують у спеціальному відділенні централізовано. Це дуже важливо щодо профілактики зараження медсестер вірусним гепатитом, СНІДом, іншими інфекціями, а також знижує у них рівень алергій.

У королівстві Нідерланди популярним і поширеним є волонтерський рух. Його ідея полягає в тому, що людина має можливість робити щось важливе для іншого не для того, щоб отримувати грошову допомогу, а задля морального задоволення.

У лікарні м. Алмело

У голландському суспільстві достатньо високий рівень життя, щоб громадяни цього суспільства могли відчувати себе матеріально захищеними і були впевненими у завтрашньому дні. Це забезпечує високу громадську свідомість і тому дедалі більше людей вирішують приєднатись до волонтерського руху. Волонтером може працювати будь-хто, у кого є таке бажання. Але було виявлено, що більшість волонтерів це:

- молоді люди, які не створили сім'ю і не мають дітей;
- студенти;
- люди, які старші 50 років та

Тернопільська делегація на прийомі в ратуші м. Енсхеде

ще мають достатньо сил турбуватися про інших і не несуть відповідальності за своїх дітей.

Волонтерську допомогу використовують різні організації. Вони можуть працювати в:

- лікарнях;
- будинках сестринського догляду;
- хоспісах;
- будинках для людей похилого віку;
- організаціях, що здійснюють та організовують допомогу в домашніх умовах.

Тому підхід до вибору претендентів та їх навчання здійснюють диференційовано. Скажімо, для роботи волонтером у хоспісах необхідний середній рівень освіти, хороші комунікаційні навички, певні психологічні характеристики (емоційна стабільність, вміння співпереживати, розрадити). Такі люди проходять спеціальний навчальний курс.

Водночас, для роботи в домашніх умовах для волонтерів вхідні умови є мінімальними (вміння читати, писати та спілкуватись на побутові теми). Спеціального вибору та тренінгу для них не існує.

Упродовж стажування мали змогу вивчити принципи роботи організації «Стіхтінг інформейлзорг Твенте», яка є приватною неприбутковою організацією, основним завданням якої є організація роботи волонтерів в домашніх умовах. До штату цієї структури входить 12 осіб, які забезпечують допомогу 3500 сім'ям, що проживають в 10 сусідніх містечках округу Твенте. Вони координують роботу 600 волонтерів. Дуже важливо є наголосити, що Нідерланди знаходяться на такому рівні розвитку суспільства, коли кожен громадянин з повагою ставиться до інших, добровільно намагається допомогти й вважає своїм обов'язком віддати свій борг громаді певною кількістю волонтерських годин. Саме тому нестачі в добровольцях в них немає.

Бажаємо усім, щоб і Україна розвивалася і якомога скоріше досягла такого ж рівня добробуту та громадської свідомості, які є наразі у королівстві Нідерланди. А ми своєю працею постараємося зробити посильний внесок у наше спільне майбутнє.

Ігор МИСУЛА,
перший проректор ТДМУ,
Світлана ЯСТРЕМСЬКА,
директор ННІ
медсестринства ТДМУ,
Наталія ГАЛІЯШ,
асистент кафедри

У хоспісі DeWinde все навіює спокій: і обстановка, і персонал

євро) і покривається обов'язковою медичною страховкою.

Другий день був присвячений засіданню Наглядової ради, на якому всі робочі групи звітували про розвиток своїх пілотних проектів на даний час. Слід зазначити, що голландські експерти були вражені швидкими досягненнями всіх робочих груп і навіть запропонували попрацювати над продовженням нашої співпраці в наступному спільному проекті.

Третій день провели в старовинному містечку Девентер, де локалізується інший співучасник проекту MATRA – Зорхгруп («організація догляду») SOLIS. Усі учасники проекту мали змогу плідно попрацювати, вивчаючи організацію роботи будинків людей похилого віку, будинків сестринського догляду,

ПРО СІМЕЙНУ МЕДИЦИНУ В СВІТОВОМУ РОЗРІЗІ

З 3 до 9 травня цього року на запрошення Відкритого медичного інституту (Американсько-Австрійська фундація) я перебувала у м. Зальцбург (Австрія). Тут прослухала лекції семінару «Сімейна медицина», які читали викладачі Колумбійського університету (США) – проф. Ллойд Майчнер (куратор курсу), проф. Манфред Майєр, Деніз Ку, Гвен Мерфі, Глорія Труджілло, Кімберлі Ярнел. На семінар були запрошені 28 учасників з країн СНД та Європи – лікарі та викладачі медичних університетів.

Під час семінару були розглянуті основні принципи диференційного скринінгу захворювань та їхня цінність й актуальність з визначенням базової ролі епідеміологічного дослідження певної популяції, а також питання організації діагностики та терапії у лікувальних закладах.

Широко були висвітлені проблемні питання еволюції системи охорони здоров'я щодо сімейної медицини у всьому світі. Проведена порівняльна характеристика факторів, що впливають на здоров'я населення в різних країнах світу, виділено основні фактори ризику, які зумовлюють

захворюваність і смертність населення та обговорено основні стратегії з поліпшення якості життя. Велику увагу приділено специфічності, чутливості та діагностичній цінності лабораторних тестів для скринінгу різних патологій. Запропоновано математичні формули для підрахунку чутливості й специфічності деяких тестів для певної нозології, а також певні фактори, які необхідно враховувати для розробки скринінгової панелі для певної групи людей: епідеміологічне обстеження з виявленням групи ризику, можливість діагностики на ранніх або латентних стадіях захворювання, достовірність лабораторної діагностики (чутливість і специфічність, мінімальний ризик для людини), ефективність лікування, обґрунтованість матеріальних затрат.

Велику увагу зосередили на негативному ставленні Асоціації клінічної біохімії щодо недосвідченості молодих лікарів у призначенні та інтерпретації лабораторних обстежень. Проведені статистичні дослідження вказали на невітну дійсність: 10 з 12 лікарів не були впевнені в інтерпретації результатів лабораторних дослі-

джень, а 7 з 10 молодих лікарів хотіли б більше уваги приділити клінічній біохімії у ВНЗ. Професор Даніель Фрідман з Асоціації клінічної біохімії занепокоєний, адже це лікарі, які будуть піклуватися про пацієнтів, і помилки можуть бути надзвичайно небезпечними для людей. Важливим є захистити і лікаря, і пацієнта.

На семінарі йшли дискусії щодо адекватності лабораторного обстеження, діагностичної цінності правильної інтерпретації результатів і проблеми щодо цього в країнах СНД та Європи. Одними з кращих організацій охорони та медичне забезпечення виявилися в

спеціалістами для виконання маніпуляцій особливої уваги заслуговують проблеми безпеки – маркування пацієнта, словесний контакт з ним для уникнення дій, які можуть йому завдати шкоди. Лікарі сімейної медицини створюють спеціальні статистичні таб-

му пацієнту, помічник заповнює інші графі, які містять не лише дані про пацієнта, а й про лікуючого лікаря (див. зразок).

До уваги слухачів були представлені також основні напрями щодо зменшення смертності від раку шийки матки: вакцинація, цитологічне дослідження та полімеразна ланцюгова реакція на папілома-вірус людини, відмова від тютюнопаління, вчасне лікування передракових захворювань. Адже в повсякденній практиці спеціаліст сімейної медицини часто стикається з цими проблемами.

Gynecology Test Requisition Form

Ordering Physician/Laboratory Test Selection form containing fields for physician info, patient info, billing, and a list of tests with checkboxes.

Естонії, Польщі, Латвії, одними з гірших – у Сполучених Штатах Америки. Україна займає середнє місце, поруч з Вірменією, Грузією, хоча в нас є великі прогалини в сімейній медицині та організації належного медичного забезпечення українців. Потрібно зауважити, що на здоров'я населення впливає не лише якість медичного забезпечення, а й негативний стан навколишнього середовища, економічна нестабільність, низька народжуваність, висока смертність та багато інших чинників.

Розглянули адекватне діагностичне обстеження, яке рекомендують призначати для попередження захворювання на основі певних демографічних чинників, для виявлення або підтвердження хвороби при наявності симптоматики, для призначення необхідного лікування або його корекції.

Велику увагу присвятили жіночому здоров'ю в практиці сімейного лікаря, зокрема, раку шийки матки, який посідає друге місце за розповсюдженістю у всьому світі серед онкопатологій у жінок. Запропоновано зручний для використання алгоритм діагностики за допомогою результатів цитологічного дослідження та полімеразної ланцюгової реакції на папілома-вірус людини.

Слухачам були представлені стандартизовані бланки тестів гінекологічного обстеження. Лікар зазначає, які саме обстеження необхідно провести цьо-

Особливої уваги заслуговують висвітлені питання щодо ВІЛ-СНІДу – зокрема, відмова від поняття «груп ризику» та застосування обстеження на ВІЛ як нудного методу для усіх без винятку пацієнтів. Особливої уваги заслуговує така висвітлена проблема, як гіпо- та гіперкальцемія – адже вона є симптомом великої кількості захворювань різних органів і систем, що вимагає у лікаря широкого уявлення про патогенез цього стану, особливо в умовах старіння населення та поширення остеопорузу.

Окрім лекцій, в програмі учасники семінару також презентували клінічні випадки. Це дозволило ознайомитися з особливостями організації діагностичного та лікувального процесу у різних країнах СНД та Європи.

Також слухачам запропонували нові моделі освіти в медицині, які містять інформацію, мотивацію, розподіл студентів на малі групи, демонстрацію, безпосередню роботу з пацієнтами, стандартизацію хворих. Особливу увагу приділяли необхідності застосування інформаційних технологій у навчанні студента, що широко використовують в нашому ВНЗ на відміну від інших країн.

Отримані сучасні дані щодо діагностики та лікування захворювань внутрішніх органів будуть застосовані при підготовці лекцій та веденні практичних занять у студентів 4, 5 курсів.

Марія МАРУЩАК, асистент кафедри медичної біохімії та клініко-лабораторної діагностики

Відаєте?

ЯК ДІЄ ПИЛ НА ОРГАНІЗМ?

На виробництві і в побуті людина контактує з пилом, що має негативний вплив на бронхолегеневу систему. Зокрема, він може спричинити деякі захворювання слизової оболонки бронхів. Постійне подразнення спочатку призводить до простих запальних процесів: з'являється гіперемія, посилюється секреція слизу. Тривале подразнення дихальних шляхів пилом може спричинити хронічний катар з утворенням гіпертрофії та потовщення слизової оболонки. Хронічні катари поширюються на гортань і трахею. Слизова оболонка бронхів також реагує на постійне подразнення пилом спочатку гострим запальним процесом, а надалі — хронічним бронхітом з наступним розвитком пневмосклерозу та емфіземи.

Пил буває рослинного, тваринного походження. Гранично допустима концентрація пилу бавовняного — 6 мг/м³; з домішкою діоксану, кремнію від 2 до 10% — 2 мг/м³.

Для видалення з виробничих приміщень осілого пилу реко-

мендують вологе прибирання приміщень. Необхідно використовувати респиратори. В системі оздоровчих заходів профілактики пилових захворювань важливе місце займає медичний контроль за станом здоров'я працівників: проведення лужних інгаляцій (під час влаштування на роботу) і періодичних медоглядів. Для запобігання захворюванням пилової етіології важливо підвищувати стійкість організму тих, хто працює, до дії пилу. Доцільним є проведення лужних інгаляцій, опромінення себеритемними дозами ультрафіолетового випромінювання. Профілактика передбачає й раціональне харчування робітників: підвищений вміст білків у їжі, вітамінне забезпечення, що сприяє фагоцитарній активності та життєдіяльності макрофагів, послаблюючи у такий спосіб дію пилу. Рекомендують приймати аскорбінову кислоту, вітаміни А, В.

**Надія НАДКЕВИЧ,
лікар з гігієни праці
обласнепідстанції**

ФОТОВІКНО

Веселкові барви ірисів

Дослідження

НОВИЙ МЕТОД ДІАГНОСТИКИ ДЕПРЕСІЇ

Під час нового дослідження група вчених з університету Тель-Авіва розробила тест, що дозволяє з високою точністю діагностувати депресію.

Депресія впливає не лише на здоров'я та самопочуття людей, а й на роботу головного мозку, зазначають експерти. За їхніми словами, депресія погіршує не тільки пам'ять, здатність до навчання і концентрацію уваги, вона ще й впливає на зір людини.

Команда фахівців під керівництвом доктора Урі Полата обстежила 32 пацієнти з клінічною формою депресії, а як контрольна група виступили 27 здорових людей. Усіх учасників попросили пройти особливий комп'ютерний тест, зокрема, розповісти, що вони бачать на малюнку. Під час опитування з'ясувалося, що люди з розладом психіки не розрізняють деякі ча-

стини зображення: їм вони здаються або дуже темними, або зовсім відсутніми.

«Наше відкриття показує, що в майбутньому, вивчаючи сприйняття людини, зможемо діагностувати депресію, а також контролювати процес лікування антидепресантами», — заявляє Полат.

Колишні тести могли давати неоднозначні чи навіть помилкові результати. Тепер ймовірність неправильного діагнозу стає мінімальною, зазначили експерти. В лікарів також з'явиться можливість оперативно контролювати одужання хворих: тепер висновки про психічне здоров'я пацієнтів можна буде робити за кілька днів.

Водночас австралійські психологи нещодавно виявили взаємозв'язок між поганою погодою та покращенням мозкової діяльності.

ВІСТІ

МАЛИ ЕКСПЕРТИ ЗІБРАННЯ

У санаторії «Медобори» Терновлянського району відбулася Всеукраїнська нарада-семинар керівників обласних Центрів медико-соціальної експертизи за підсумками діяльності органів медико-соціальної експертизи в 2008 році.

З вітальним словом до учасників наради звернулися заступник Міністра праці та соціальної політики України Леонід Савенко, заступник голови-керівник апарату Тернопільської обласної державної адміністрації Іван Наливайко, кандидат медичних наук, начальник відділу МСЕ МОЗ України Володимир Маруніч, заступник начальника головного управління охорони здоров'я, начальник відділу медичного обслуговування ОДА Віктор Овчарук.

Зокрема, у своєму виступі заступник голови-керівник апарату Тернопільської обласної державної адміністрації Іван Наливайко зазначив, що у краї перебуває на обліку понад 52 тисячі інвалідів. Для надання їм медичної та ре-

білітаційної допомоги діє система державних установ і закладів, а також громадських організацій. В органах праці та соціального захисту населення працюють шість будинків-інтернатів для інвалідів різних категорій. Для обслуговування самотніх важкохворих інвалідів та осіб похилого віку створено районні й міські територіальні центри. В органах охорони здоров'я функціонує чітка система служби медичної реабілітації.

Обговорення шляхів вдосконалення соціального захисту та реабілітації інвалідів в Україні, підсумки роботи служби МСЕ України у 2008 році та завдання на 2009 рік проводили під час наради-семинару та продовжили за «круглим» столом за участю фахівців Українського державного науково-дослідного інституту медико-соціальної реабілітації інвалідів, Державного фонду соціального страхування, МСЕК, лікарів-реабілітологів.

(Прес-центр КУТОР
«Центр здоров'я»)

ЛЮБИТЕЛІ ГАМБУРГЕРІВ ГІРШЕ ВЧАТЬСЯ

Діти, які перекушують у закладах швидкого харчування частіше, ніж тричі на тиждень, отримують у школі гірші оцінки, аніж ті, хто їсть удома. У дослідженні британських учених взяли участь 5,5 тис. дітей. Любителі гамбургерів і картоплі фрі отримують оцінки на 16% нижчі за середній бал.

Є перелік продуктів, які підвищують розумові здібності. Найкраще на розум впливає журавлина. Антиоксиданти, які в ній містяться, руйнують холестерин, шкідливий для серця й судин. Друге місце посіла чорниця. Вона поліпшує зір і слух. Допмагають порозумнішати капуста й буряки. У них містяться речовини, які протидіють розвитку хвороби Альцгеймера. Шпинат уповільнює появу проблем із нервовою системою, які з'являються в похилому віці. Наприкінці списку — жирна риба. У ній багато фосфору, що живить мозок.

Відповіді у наступному числі газети

СКАНВОРД

масть у картах		австрал. страус		значення для мольби		пишність
корм для худоби	рос. телеканал		змія	окови	рос. фокусник	вік...
повість М.Гоголя	буд. матеріал	кам'яна стіна		перевозний засіб		тітка з реклами
рчка в Індії	Улан...		першооснови	мас-медіа		анг. пиво
	князь-ме-вождя на Русі			смуга поля		4047 м ³
риба				обл. центр в Україні	жах	
бюст-гальтер	румунська гривня	півострів, озеро	літаюча тарілка			син Ноя
	роман Ю.Мухометика			молоді люди	орган чуття	сланка спорова рослина
	вимерлий птах			собор		
невідомий посудина		передача м'яча	титул	франт	уста	
німець. композитор	старий ЗЛ	присок, грань		електрод		правильний порошок
	кляжа		штат у США		автобус	Петр Польс-фантас
	пробіг коней, заїзд	циліндр, вал	покривля		казка М.Коцюбинського	... - Сі
Лорак	переміщення транспорту		хвороба		Алоллон	нота

Відповіді на сканворд, вміщений у № 10 (243)

- Добровольська.
- Авіатор.
- Вуж.
- «Турандот».
- Вілія.
- Вобла.
- Йиця.
- Лев.
- Туя.
- Ямб.
- Му.
- Саєнко.
- Архів.
- За.
- Марс.
- КрАЗ.
- Наміб.
- М'ята.
- Су.
- Хрін.
- Ада.
- Кантор.
- Євнух.
- Ра.
- Орт.
- Двір.
- Маршал.
- Мир.
- Сим.
- Риніт.
- Кроква.
- Іф.
- Фарс.
- Найда.
- НЛО.
- АМО.
- Рокко.
- Каунас.
- Стригун.
- Фат.
- Фас.
- Татри.
- Акр.
- Ар.
- Шток.
- Єнот.
- Фанг.
- Край.
- Орангутанг.
- Рада.
- Удар.
- Чашолисток.
- Ге.
- Нут.
- Адреналін.
- Тіло.
- Алібі.
- Ви.
- Черга.
- 60.
- Огар.
- 61.
- Нозологія.
- 62.
- Віадук.
- 63.
- Бра.
- 64.
- Кабаре.
- 65.
- Уділ.
- 66.
- Робота.
- 67.
- Акварель.
- 68.
- Ізида.
- 69.
- Тин.
- 70.
- Онук.
- 71.
- Гофр.
- 72.
- КВ.
- 73.
- Хім'як.
- 74.
- Дудар.
- 75.
- До.
- 76.
- Зруб.
- 77.
- Кіш.
- 78.
- Ош.
- 79.
- Орхідея.
- 80.
- Дербі.
- 81.
- Яз.
- 82.
- Ода.
- 83.
- Ефа.
- 84.
- Іл.
- 85.
- Сморж.
- 86.
- Га.
- 87.
- Ель.
- 88.
- Сі.
- 89.
- Ага.
- 90.
- Дефо.
- 91.
- Ілот.
- 92.
- Вія.
- 93.
- Кріп.
- 94.
- Арка.
- 95.
- АТС.